

# Prop. 4 L

(2014–2015)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

---

## Endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet 17. oktober 2014,  
godkjent i statsråd samme dag.  
(Regjeringen Solberg)*

### 1 Proposisjonens hovedinnhold

Olje- og energidepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv. (industrikonsesjonsloven) § 2 tredje ledd nr. 13 og lov av samme dato nr. 17 om vassdragsreguleringer (vassdragsreguleringsloven) § 11 nr. 2. I statsbudsjettet for 2014 (jf. Prop. 1 LS, Skatt, avgifter og toll 2014 side 188 og Innst. 3 S (2013–2014) side 59) ble det besluttet at statens Konsesjonsavgiftsfond skal avvikles, og at konsesjonsavgiftene skal omlegges til en sektoravgift. Denne proposisjonen inneholder forslag til den lovmessige oppfølgingen av budsjettvedtaket.

Budsjettvedtaket og lovforslaget gjelder kun statens Konsesjonsavgiftsfond. Kommunenes konsesjonsavgifter berøres ikke. Det foreslås heller ingen endringer i grunnlaget og plikten til å innbetale konsesjonsavgifter til staten, herunder ingen endringer i avgiftenes størrelse.

Som følge av at Konsesjonsavgiftsfondet avvikles, er det også nødvendig med endringer i vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 21 annet ledd siste punktum og § 13 annet ledd første punktum. Etter disse bestemmelsene skal tvangsmulkt og godtgjørelse til staten for regulering av innsjø som ikke i sin helhet er underlagt privat eiendomsrett, gå inn i samme fond som statens konsesjonsavgif-

ter. Lovtekstene foreslås endret slik at midlene tilfaller statskassen.

### 2 Høringen

#### 2.1 Gjennomføringen av høringen

Departementet sendte forslaget til endringer i industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd og vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 2 på høring 14. mars 2014 med frist 2. mai s.å. Etter høringen har departementet også sett behov for endringer i vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 21 annet ledd og § 13 annet ledd, som også fremmes i denne proposisjonen. Departementet har ikke sett det som nødvendig med en egen høring av dette forslaget. Verken godtgjørelse eller tvangsmulkt har så langt departementet kjenner til blitt ilagt etter disse bestemmelsene, og forslaget må anses å være av lovteknisk karakter.

Høringsutkastet ble sendt til følgende institusjoner og organisasjoner:

Samtlige departementer  
Samtlige fylkeskommuner  
Samtlige fylkesmenn  
Sametinget

Den norske advokatforening  
 Distriktenes Energiforening (DEFO)  
 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap  
 El & IT forbundet  
 Energibrukerne  
 Energi Norge  
 Energiveteranene  
 Enova SF  
 Finanstilsynet  
 Forbrukerombudet  
 Forbrukerrådet  
 Forbrukertvistutvalget  
 Foreningen til Bægnavassdragets Regulering  
 Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering  
 Framtiden i våre hender  
 Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB)  
 Greenpeace Norge  
 Kommunenes Sentralforbund  
 Konkurransetilsynet  
 KS Bedrift  
 Landsorganisasjonen i Norge  
 Landssamanslutninga av vasskraftkommunar  
 Landssammenslutningen av norske vindkraft-  
 kommuner  
 Miljøstiftelsen Bellona  
 Natur og Ungdom  
 NHO  
 Norges forskningsråd  
 Norges handelshøyskole  
 Norges miljøvernforbund  
 Norges Naturvernforbund  
 NTNU  
 Norges vassdrags- og energidirektorat  
 Norsk Industri  
 Norsk institutt for vannforskning – NIVA  
 Norsk institutt for naturforskning – NINA  
 Norsk Hydro ASA  
 Norwea  
 Numedals-Laagens Brugseierforening (NLB)  
 Otteraaens Brugseierforening  
 Regjeringsadvokatembetet  
 Samarbeidande Kraftfylke, c/o SFE Energi-  
 sekretariatet  
 Samarbeidsrådet for naturvernsaker  
 Samfunns- og næringslivsforskning  
 SINTEF Energiforskning AS  
 Småkraft AS  
 Småkraftforeninga  
 Statistisk sentralbyrå  
 Statkraft SF  
 Statnett SF  
 Universitetet i Oslo, Senter for europarett  
 Universitetet i Oslo, Nordisk Institutt for Sjørett  
 ZERO

Høringsutkastet ble lagt ut på departementets  
 internettsider med åpen invitasjon også for andre  
 enn de som stod på høringslisten til å komme med  
 en uttalelse. Det er i alt kommet inn høringsut-  
 talelser fra 16 instanser. Høringsuttalelsene er lagt  
 ut på departementets internettsider. Følgende fire  
 har avgitt realitetsuttalelse til høringsutkastet:

Landbruks- og matdepartementet  
 Norges vassdrags- og energidirektorat  
 Energi Norge  
 Landsorganisasjonen i Norge

## 2.2 Høringsinstansenes syn

*Energi Norge* viser til forutsetningen i høringsno-  
 tatet om at formålene sektoravgiften skal finansi-  
 ere, må ha klar nok sammenheng med at det er  
 vannkraftprodusenter og vassdragsregulanter  
 som er pålagt avgiftsplikten, og at sektoravgiften  
 ikke kan anvendes til å forebygge, erstatte eller  
 avbøte skader som ikke har noen tilknytning til  
 kraftutbygging/regulering. Energi Norge støtter  
 denne begrensningen, og legger til grunn at det  
 regelmessig vil bli rapportert om bruken av mid-  
 ller fra avgiften. Energi Norge foreslår at angivel-  
 sen i lovteksten om at avgiften til staten skal bidra  
 til finansiering av forskning, utvikling, opplæring  
 og informasjon innenfor «energi- og vassdrags-  
 området» endres til «vannkraft- og vassdrags-  
 området». På denne måten mener Energi Norge  
 at det de oppfatter som en klar begrensning i  
 høringsnotatet gjenspeiles direkte i lovteksten.

*Landbruks- og matdepartementet (LMD)* viser  
 til at sektoravgiften i ekstraordinære tilfeller skal  
 kunne bidra til å dekke utgifter ved å forebygge,  
 erstatte eller avbøte skader som følge av, eller i  
 forbindelse med, kraftutbygginger eller regulerin-  
 ger. LMD mener lovteksten bør åpne for at sektor-  
 avgiften kan brukes til flomforebyggende tiltak  
 også ut over de tilfellene hvor skaden er en følge  
 av, eller skjer i forbindelse med, kraftutbygging  
 eller regulering. LMD viser til at det er påregnelig  
 med endringer i klimaet som blant annet øker  
 risiko for skade som følge av vannføring, slik at  
 også behovet for flomforebygging vil øke. Flom-  
 forebygging skjer ofte i forkant av et skadeforløp,  
 men tiltaket kan også være en del av gjenoppret-  
 ting etter skade. Ifølge LMD kan det i sistnevnte  
 tilfelle være vanskelig å fastslå om skaden er en  
 følge av kraftutbygging og regulering, eller om  
 skaden er en følge av klimaendringer. LMD  
 mener derfor at midlene fra sektoravgiften bør  
 kunne brukes til flomforebyggende tiltak knyttet

til skader mer generelt, og foreslår at lovteksten endres i samsvar med dette.

*Landsorganisasjonen i Norge* støtter departementets høringsforslag, og forutsetter at tilskuddet til FOU ikke reduseres som følge av dette. *Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)* legger også til grunn at bevilgningen til FoU på deres område minst blir opprettholdt på samme nivå som i dag. NVE bemerker videre at NVE ved visse former for flommanøvrering i Øyeren/Mjøsa, blir erstatningsansvarlig på avtalemessig grunnlag for tapt produksjon som følge av pålagt manøvrering. NVE påpeker at dette har blitt dekket gjennom Konsesjonsavgiftsfondet, og at det ikke er omtalt i høringsnotatet.

### 3 Gjeldende rett og praksis

#### 3.1 Rettslig grunnlag for statens konsesjonsavgifter

Det kreves konsesjon etter vassdragsreguleringsloven for vassdragsreguleringer. Etter industrikonsesjonsloven kreves konsesjon for erverv av eiendomsrett eller andre rettigheter til vannfall over lovens konsesjonsgrense på 4000 naturhesterkrefter. Både industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven inneholder regler om innbetaling av konsesjonsavgifter til staten og berørte kommuner. Det er kun konsesjonsavgiftene til staten som omtales i det følgende.

Bestemmelser om innbetaling av konsesjonsavgifter til et statlig fond fantes allerede i lov om vassdragsreguleringer av 1911. Bak fondets etablering lå en forsikringstankegang. Hensikten var å ha midler til øyeblikkelig disposisjon for å forebygge, erstatte eller avbøte tap, skader eller ulemper som følge av reguleringen, og som ikke var avhjulpet av de alminnelige konsesjonsvilkårene (typisk konsekvenser av ekstraordinære ulykkeshendelser), eller som ikke hadde vært gjenstand for erstatning ved ekspropriasjon. I 1911-loven var det presisert i lovteksten hvilke formål avgiftene skulle gå til.<sup>1</sup>

I vassdragsreguleringsloven av 1917 ble presiseringene av hvilke formål fondet kunne benyttes til tatt ut. I innstillingen fra spesialkomiteen om utferdigelse av en lov om vassdragsreguleringer, Indst. O. VI – 1917, uttales det på side 24 at for statens vedkommende burde begrensningene sløyfes, slik at loven kun foreskrev at avgiften skulle opplegges til et fond, som anvendes etter nærmere bestemmelse av Stortinget. Det ble pekt på at avgiften for eksempel skulle kunne brukes til

innkjøp av vannfall eller til utbygging og regulering for statens regning.

Det følger av vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 1 første ledd at det i reguleringskonsesjoner skal settes vilkår om betaling av en årlig avgift til blant annet staten, beregnet etter den økning av vannkraften som er innvunnet ved reguleringen. Dette teoretiske kapasitetsbegrepet kalles kraftgrunnlag, og regnes i naturhesterkrefter. Kraftgrunnlaget beregnes av Norges vassdrags- og energidirektorat (etter delegeringsvedtak fra departementet, senest vedtak av 14. september 2007) etter reglene i § 2 tredje ledd, jf. § 11 nr. 1 tredje ledd.

I 1917 ble det også gitt regler om konsesjonsavgifter i industrikonsesjonsloven. Det følger av industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 13 første ledd første punktum at konsesjonæren skal pålegges å betale en årlig avgift til blant annet staten, «beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde, som vannfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet». Kraftgrunnlaget er større for konsesjoner etter industrikonsesjonsloven enn vassdragsreguleringsloven. Det følger av § 2 nr. 13 første ledd siste punktum at dersom det hviler årlige reguleringsavgifter på vannfallet, skal disse komme til fradrag i avgiftene etter industrikonsesjonsloven, slik at det ikke betales avgift for samme kraftmengde etter begge lovene.

Kraftverk med konsesjon etter vannressursloven pålegges også å betale konsesjonsavgift dersom midlere årsproduksjon er over 40 GWh, jf. vannressursloven § 19 annet ledd. I slike tilfeller fastsettes konsesjonsavgifter etter reglene i industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 13.

<sup>1</sup> Paragraf 12 punkt 1 bokstav b i vassdragsreguleringsloven av 1911 lød: «Likeledes bør tilladelsen i almindelighet betinges av, at der erlægges en aarlig avgift til staten av ikke under 10 øre og ikke over 1 krone pr. naturhesterkraft, beregnet efter samme regler som under a) nævnt.» Fondet skulle enten gå til «(...) dækning av utgifter, som paaføres staten som følge av reguleringer i henhold til tilladelse efter nærværende lov, eller som bidrag i anledning av saadanne reguleringer til kommuner, hvor de særskilte fond ikke strækker til, eller hvor saadanne fond ikke findes.» Bokstav a gjaldt konsesjonsavgifter til kommunene, og fastsatte at «(...) avgiften avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som efter kommunestyrets nærmere bestemmelse i paakommende tilfælde anvendes til at erstatte, forebygge og avhjelpe tap, skade eller ulempe av den i § 11 punkt 11 omhandlede art eller andre uforutseede uheldige følger eller virkninger av reguleringen, som ikke maatte være avhjulpel ved de i foregaaende paragraf opstillede betingelser, eller som ikke har været gienstand for erstatning ved ekspropriation.» Paragraf 11 punkt 11 ga adgang til å sette de vilkår i tillatelsen som i hver enkelte tilfelle ble funnet påkrevet for å forebygge skade eller ulempe for det offentlige eller private.

Konsesjonsavgiftens størrelse fastsettes ved å multiplisere kraftgrunnlaget for kraftverket med en avgiftssats. Avgiftssatsen har blitt fastsatt i konsesjonene. Nærmere regler om justering av konsesjonsavgifter er gitt i forskrift 4. desember 1987 nr. 945 om justering av konsesjonsavgifter, årlige erstatninger og fond mv. i medhold av vassdragslovgivningen.

### 3.2 Konsesjonsavgiftsfondet og disponeringen av det

Konsesjonsavgiftsfondet består av statens andel av innbetalte avgifter etter vassdragsreguleringsloven og industrikonsesjonsloven. I 2013 var 111 kraftverkseiere forpliktet til å innbetale konsesjonsavgifter til staten. Fondskapitalen ved utgangen av 2013 var om lag 46 mill. kroner. I Prop. 1 S (2013–2014) er det budsjettert med 149 mill. kroner i innbetalte konsesjonsavgifter i 2014.

I vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 2 første ledd er det fastsatt at «Den avgift, som tilfaller staten, oplegges til et for det hele land felles fond, som anvendes etter nærmere bestemmelse av Stortinget.»

Industrikonsesjonsloven har ingen tilsvarende bestemmelse. Ved vedtakelsen av industrikonsesjonsloven fulgte det av § 26 siste ledd at tvangsmulkt og avgifter som etter loven tilfaller staten, skal «avsettes til fond, hvis anvendelse bestemmes av Stortinget». Paragraf 26 siste ledd ble opphevet ved lov 23. desember 1988 nr. 107 under henvisning til at det var overflødig, jf. Ot.prp. nr. 5 (1988–89) side 33. Etter departementets vurdering foreligger det ikke lenger noen føringer i industrikonsesjonsloven på at avgiftene skal avsettes i et fond.

Hva gjelder tvangsmulkt følger det nå av industrikonsesjonsloven § 26 at disse tilfaller statskassen. Det følger av vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 21 annet ledd at tvangsmulkt etter denne loven skal gå inn i samme fond som statens konsesjonsavgifter. Det samme gjelder for godtgjørelser til staten for regulering av innsjø som ikke i sin helhet er underlagt privat eiendomsrett.

Stortinget har fastsatt vedtekter for anvendelsen av Konsesjonsavgiftsfondet, jf. vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 2 første ledd. Vedtektene ble sist endret ved stortingsvedtak 9. juni 1982 (jf. St.prp. nr. 107 (1981–82) og Innst. S. nr. 298 (1981–82)). Det følger av vedtektene at NVE foretar innkrevingen av midlene.

Vedtektene punkt 2 fastsetter at Stortinget må gi særskilt samtykke for å belaste fondet med

utgifter utover de punkter som er nevnt i vedtektene.

Det følger av vedtektene pkt. 4 at med Kongens samtykke kan det gis tilskudd for å «forebygge, erstatte eller avbøte skade som skyldes dambrudd, isgang, skadeflom eller andre ekstraordinære ulykkeshendelser som følge av vassdragsreguleringer eller elektriske anlegg for hvilke staten er ansvarlig, eller hvor statens hjelp anses påkrevd, uten at andre midler kan disponeres til formålet.» Det er også en betingelse at hjelpen må ytes uten opphold, slik at ikke saken på forhånd kan forelegges Stortinget.

I punkt 5 i vedtektene er det fastsatt et rådgivningsbeløp som departementet årlig kan anvende til:

- «Dekning av skadekrav i forbindelse med statens reguleringsanlegg i den utstrekning staten anses erstatningspliktig og kravene ikke kan dekkes av bevilgede anleggsmidler eller av inntekter fra anleggene.
- Undersøkelser over landets vasskraft.
- Innkjøp av vassfall.
- Forskningsarbeid og undersøkelser for å klarlegge skader som er forårsaket ved vassdragsreguleringer, kraftutbygginger og andre anlegg eller tiltak samt ved flom eller ekstraordinære hendelser i vassdragene, og for å klarlegge mulighetene for å bøte på slike skader.
- Tekniske og økonomiske forskningsarbeid og alminnelige undersøkelser for å fremme utnyttelsen av våre vassdrag og landets elektrifisering.
- Opplæring av personale til fordel for vassdragsutbyggingene og elektrifiseringene.
- Til opplysningsvirksomhet om forhold vedrørende utnyttelsen av vassdragene, elektrifiseringen og bruken av elektrisk energi.»

Det følger av vedtektene punkt 6 at departementet kan gi lån til kommuner til finansiering av tiltak som kommunen setter i verk og som har sammenheng med kraftutbygging eller vassdragsregulering i kommunen.

Fram til 1992 la Olje- og energidepartementet årlig fram en særskilt proposisjon for Stortinget om tildeling av midler fra Konsesjonsavgiftsfondet. Nå innarbeides dette i den ordinære budsjettproposisjonen, og inntektene inntektsføres i statsbudsjettet under Olje- og energidepartementet. Det vises til St.prp. nr. 30 (1981–82) og Innst. S. nr. 74 (1990–91) som behandlet innlemmelsen av fondet i statsbudsjettet.

I St.prp. nr. 30 (1990–91) uttales det på side 3 at:

«Det er flere grunner for å gå gjennom organiseringen av dette området. For det første er Konsesjonsavgiftsfondets betydning redusert i forhold til de opprinnelige formålene som erstatninger og kredittformål. I tillegg skulle fondet bidra til elektrifiseringen av landet gjennom støtte til ulike formål. For det andre har det skjedd en gjennomgang av NVEs virksomhet. Denne gjennomgangen bør også få følger for administrasjonen av Konsesjonsavgiftsfondet. For det tredje skiller fondet seg fra ordinære statlige bevilgninger ved at midlene kanaliseres utenom statsbudsjettet. (...) Den viktigste oppgaven for fondet er å finansiere forskning og utredning innen vassdrags- og energispørsmål. Departementet gir ikke midler til vassdragsforskning ut over de som kommer fra fondet.»

Foruten bevilgninger til energi- og vassdragsforskning, har midlene fra fondet dekket flere oppgaver knyttet til NVEs forvaltningsansvar, slik som utredningspregede prosjekter, utviklingsarbeid knyttet til vassdragsregisteret og NVEs kartdatabaser, hydrologiske målestasjoner og brelaboratoriet under Engabreen. Fondet har finansiert internasjonalt samarbeid, informasjon og opplæring knyttet til vannkraften. Det vises til St.prp. nr. 30 (1990–91) for en nærmere gjennomgang av hva konsesjonsavgiftene har vært benyttet til.

Midlene fra fondet har også etter denne tid i hovedsak blitt anvendt til forskning og utvikling knyttet til energi- og vassdragsområdet gjennom bevilgningene til Norges forskningsråd og NVE.

## 4 Departementets lovforslag

Det har blitt besluttet i statsbudsjettet for 2014 at Konsesjonsavgiftsfondet skal avvikles. Denne proposisjonen utgjør den lovmessige oppfølgingen av budsjettvedtaket.

### 4.1 Avvikling av Konsesjonsavgiftsfondet

Departementet legger med dette fram forslag til endring av vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 2 første ledd, slik at det ikke lenger vil være spesifisert i loven at konsesjonsavgifter skal betales inn til et fond som skal anvendes etter bestemmelse av Stortinget.

Forslaget innebærer ingen endringer iplikten til å betale konsesjonsavgifter eller størrelsen på de årlige avgiftene. Norges vassdrags- og energidirektorat skal som før forestå innkrevingen av konsesjonsavgiftene. Forslaget berører ikke ordningen med kommunenes konsesjonsavgifter.

Bakgrunnen for at fondet foreslås avviklet, er at det kan anses prinsipielt uheldig at statens inntekter føres inn i et separat fond, i stedet for å budsjetteres direkte på statsbudsjettet slik som andre avgifter til staten. Fondskonstruksjonen kompliserer det budsjettekniske. En fondskonstruksjon delvis på siden av statsbudsjettet bryter med de generelle prinsippene i bevilgningsreglementet om at statens inntekter skal budsjetteres direkte på statsbudsjettet.

### 4.2 Omlegging til sektoravgift

Ordningen med Konsesjonsavgiftsfondet har likhetstrekk med en sektoravgift. Avviklingen av fondet innebærer at konsesjonsavgiftene defineres som en sektoravgift. Sektoravgifter fastsettes av forvaltningen med hjemmel i lov, og er normalt øremerket til å finansiere utgiftene til bestemte formål på statsbudsjettet. Til forskjell fra gebyrer er imidlertid ikke betalingen av en sektoravgift motytelse for en spesifikk myndighetshandling. Sektoravgifter skiller seg også fra fiskalavgifter, som regnes som skatter i Grunnlovens forstand, og derfor vedtas av Stortinget ved årlige plenarvedtak etter Grunnloven § 75 bokstav a.

Forslaget innebærer at statens inntekter fra konsesjonsavgiftene øremerkes et bestemt formål/tiltak som kommer sektoren til gode og som det er rimelig å forvente at sektoren skal bidra til å finansiere. Formålene sektoravgiften skal brukes til å finansiere, må ha klar nok sammenheng med at det er vannkraftprodusenter og vassdragsregulanter som er pålagt avgiftsplikten.

Departementet foreslår at de overordnede formålene som statens konsesjonsavgifter skal anvendes til, angis i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. Inntektene fra sektoravgiften skal over statsbudsjettet bidra til å finansiere forskning, utvikling, opplæring og informasjon innenfor vassdrags- og energisektoren. Departementet foreslår at midlene særlig skal nyttes til formål relatert til vannkraft og vannressurser, overføring av energi og kraftmarkedet. Her inngår forvaltningsrettet forskning og utviklingsarbeid mv., slik som virkninger av inngrep i vassdrag og for hydrologi, kraftoverføring, energisystemet og kraftmarkedet. *Energi Norge* ønsket i høringen at disse formålene innsnevres til vann-

kraft- og vassdragsområdet. Departementet viser til at anvendelse innenfor energi- og vassdragsområdet er i tråd med langvarig praksis for disponeringen av fondsmidlene. Etter departementets vurdering er det ikke hensiktsmessig med en slik innsnevring som Energi Norge ønsker. Etter at midlene fra Konsesjonsavgiftsfondet ble innarbeidet i statsbudsjettet fra og med 1992 har det ikke vært gitt detaljert oversikt over bruken av midlene fra fondet. Det vises til at bevilgningene til energi- og vassdragsområdet ble økt fra og med 1992, og departementet anser det som tilstrekkelig å vise til bevilgningene til disse formålene under Norges forskningsråd og NVE.

I tillegg foreslås en adgang til at sektoravgiften i ekstraordinære tilfelle kan anvendes til å forebygge, erstatte eller avbøte skader som følge av, eller i forbindelse med, kraftutbygginger og reguleringer. Dette kan for eksempel være tilfelle ved behov for opprydning etter anlegg med uklare eierforhold. Det forutsettes at sektoravgiften ikke anvendes til å forebygge, erstatte eller avbøte skader som ikke har noen tilknytning til kraftutbygging/regulering. *LMD* ga i høringen uttrykk for at det bør åpnes for at avgiften også skal kunne brukes i tilfeller der det er vanskelig å fastslå om skaden er en følge av kraftutbygging og regulering eller om skaden er en følge av endringer i klima. Det er etter Olje- og energidepartementets vurdering ikke ønskelig med en utvidelse av de formålene sektoravgiften skal kunne anvendes til. Olje- og energidepartementet viser til at bevilgningene til flomforebygging har vært økt de siste årene uavhengig av konsesjonsavgiftsmidlene, og forslaget her gjør ingen endringer i dette.

NVE pekte i sin høringsuttalelse på at midlene fra Konsesjonsavgiftsfondet også har vært brukt til å dekke erstatningsutbetalinger på avtalerettslig grunnlag til konsesjonær som etter pålegg om manøvrering fra NVE medfører produksjonstap. Slike utbetalinger har vært bevilget særskilt over statsbudsjettet, men inndekket gjennom økte uttak fra Konsesjonsavgiftsfondet. Departementet legger til grunn at denne praksisen kan videreføres og bemerker at erstatningsutbetalinger etter slike eksisterende ordninger for fremtiden fortsatt vil bli foreslått som særskilte bevilgninger over statsbudsjettet og dekket av sektoravgiften.

#### 4.2.1 Andre midler som inngår i fondet

Som følge av at Konsesjonsavgiftsfondet avvikles, er det også nødvendig med endringer i vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 21 annet ledd siste punktum og § 13 annet ledd første punktum. Etter

disse bestemmelsene skal tvangsmulkt og godtgjørelse til staten for regulering av innsjø som ikke i sin helhet er underlagt privat eiendomsrett, gå inn i samme fond som statens konsesjonsavgifter. Etter opphevelsen av fondet foreslås det at slike godtgjørelser og tvangsmulkt tilfaller statskassen, slik det i dag er fastsatt for tvangsmulkt etter industrikonsesjonsloven § 26.

## 5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget innebærer ingen endringer iplikten til å innbetale konsesjonsavgifter eller størrelsen på beløpene som skal innbetales. Konsesjonsavgiftene vil etter forslaget utgjøre en sektoravgift som inntektsføres under statsbudsjettets kap. 5582 Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet, post 71 Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging.

I forbindelse med avviklingen av Konsesjonsavgiftsfondet, må det tilrås for Stortinget at vedtektene oppheves. Olje- og energidepartementet vil komme tilbake til dette etter at Stortinget har behandlet lovforslaget.

## 6 Merknader til endringsforslaget

### 6.1 Merknader til endringene i industrikonsesjonsloven

#### *Til § 2 nr. 13 nytt syvende ledd*

I forslaget til nytt syvende ledd blir det spesifisert i loven at statens konsesjonsavgifter skal bidra til finansiering av forskning, utvikling, opplæring og informasjon innenfor vassdrags- og energiområdet. Midlene skal særlig nyttes til formål relatert til vannkraft og vannressurser, overføring av energi og kraftmarkedet. Her inngår forvaltningsrettet forskning og utviklingsarbeid mv., slik som virkninger av inngrep i vassdrag og for hydrologi, kraftoverføring, energisystemet og kraftmarkedet.

I tillegg foreslås en adgang til at sektoravgiften i ekstraordinære tilfelle kan anvendes i forbindelse med å forebygge, erstatte og avbøte skader som følge av, eller i forbindelse med, kraftutbygginger og reguleringer. Dette kan for eksempel være tilfelle ved behov for opprydning etter anlegg med uklare eierforhold. Eksisterende erstatningsordninger skal også kunne dekkes. Det forutsettes at sektoravgiften ikke kan anvendes til å forebygge, erstatte og avbøte skader som

ikke har noen tilknytning til kraftutbygging/regulering.

## 6.2 Merknader til endringene i vassdragsreguleringsloven

### *Til endringen i § 11 nr. 2 første ledd*

Forslaget innebærer at det ikke lenger vil være spesifisert i loven at statens konsesjonsavgifter skal betales inn til et fond. I stedet blir det spesifisert hvilke tiltak konsesjonsavgiftene til staten skal bidra til å dekke. Avgiftene skal bidra til finansiering av forskning, utvikling, opplæring og informasjon innenfor vassdrags- og energiområdet. Midlene skal særlig nyttes til formål relatert til vannkraft og vannressurser, overføring av energi og kraftmarkedet. Her inngår forvaltningsrettet forskning og utviklingsarbeid mv., slik som virkninger av inngrep i vassdrag og for hydrologi, kraftoverføring, energisystemet og kraftmarkedet.

I tillegg foreslås en adgang til at sektoravgiften i ekstraordinære tilfelle kan anvendes i forbindelse med å forebygge, erstatte og avbøte skader som følge av, eller i forbindelse med, kraftutbygginger og reguleringer. Dette kan for eksempel være tilfelle ved behov for opprydning etter

anlegg med uklare eierforhold. Eksisterende erstatningsordninger skal også kunne dekkes. Det forutsettes at sektoravgiften ikke kan anvendes til å forebygge, erstatte og avbøte skader som ikke har noen tilknytning til kraftutbygging/regulering.

### *Til endringen i § 12 nr. 21 annet ledd*

Annet ledd tredje punktum endres slik at ilagt tvangsmulkt for overtredelse av loven eller konsesjonen skal tilfalle statskassen i stedet for Konsesjonsavgiftsfondet.

### *Til endringen i § 13 annet ledd*

Annet ledd første punktum endres slik at godtgjørelse etter første ledd skal tilfalle statskassen i stedet for Konsesjonsavgiftsfondet.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven.

---

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven i samsvar med et vedlagt forslag.

---

## Forslag

### til lov om endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven

#### I

I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall mv. skal § 2 tredje ledd nr. 13 nytt syvende ledd lyde:

*Avgiften til staten skal bidra til finansiering av forskning, utvikling, opplæring og informasjon innenfor energi- og vassdragsområdet. Avgiften til staten kan i ekstraordinære tilfeller dekke utgifter til å forebygge, erstatte og avbøte skader som følge av, eller i forbindelse med, kraftutbygginger eller reguleringer.*

#### II

I lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer gjøres følgende endringer:

§ 11 nr. 2 første ledd skal lyde:

*Avgiften til staten skal bidra til finansiering av forskning, utvikling, opplæring og informasjon*

*innenfor energi- og vassdragsområdet. Avgiften til staten kan i ekstraordinære tilfeller dekke utgifter til å forebygge, erstatte og avbøte skader som følge av, eller i forbindelse med, kraftutbygginger eller reguleringer.*

§ 12 nr. 21 annet ledd tredje punktum skal lyde:  
*Tvangsmulkten tilfaller statskassen.*

§ 13 annet ledd første punktum skal lyde:  
*Denne godtgjørelse tilfaller statskassen.*

#### III

Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

---

---